

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการบริหารโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนนครขอนแก่น
ชื่อผู้วิจัย	นายอภิชาติ อุ่นเกิด
หน่วยงาน	โรงเรียนนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
ปีที่วิจัย	พ.ศ. 2563-2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนนครขอนแก่น 2) สร้างรูปแบบการบริหารโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนนครขอนแก่น 3) นำรูปแบบการบริหารโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนนครขอนแก่นไปใช้ และ 4) ประเมินรูปแบบการบริหารโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนนครขอนแก่น การดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นครูผู้สอนโรงเรียนนครขอนแก่น ปีการศึกษา 2564 จำนวน 100 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนนครขอนแก่น ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2,053 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบบันทึกการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย 2) แบบสอบถามสภาพปัญหาการบริหารของโรงเรียนนครขอนแก่น 3) แบบสัมภาษณ์ความต้องการเกี่ยวกับการบริหารของโรงเรียนนครขอนแก่น 4) รูปแบบการบริหารโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนนครขอนแก่น 5) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนนครขอนแก่น 6) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม 7) แบบประเมินรูปแบบการบริหารโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนนครขอนแก่น 8) แบบประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนนครขอนแก่น 9) แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู 10) แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู 11) แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 12) แบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมของชุมชน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนนครขอนแก่น โดยรวมสภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารของโรงเรียนนครขอนแก่นอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.60$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 2.69$, S.D. = 0.40) รองลงมา คือ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 2.62$, S.D. = 0.38) และ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 2.55$, S.D. = 0.39) ตามลำดับ สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารแผนงานและงบประมาณ ($\bar{X} = 2.54$, S.D. = 0.39) ความต้องการเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโรงเรียนนครขอนแก่นต้องการมุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพในทุกด้านโดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นและการสร้างวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์กร

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนนครขอนแก่น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ (1) เป็นรูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นโดยยึดแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (2) เป็นรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และ (3) เป็นรูปแบบการบริหารที่ใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการฝึกปฏิบัติจริง 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบเพื่อ (1) พัฒนาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (2) พัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (3) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ (4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน 3) เนื้อหาของรูปแบบ ประกอบด้วย (1) บทบาทของผู้บริหาร (2) บทบาทของครูผู้สอน (3) แนวทางการดำเนินงานตามองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ และ (4) เงื่อนไขความสำเร็จ 4) กระบวนการของรูปแบบ มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ (1) แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนา (2) ประชุมจัดทำแผนงานการขับเคลื่อนการพัฒนา (3) สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ (4) นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และ 5) การประเมินผลของรูปแบบใช้วิธีการประเมินคุณลักษณะและพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในกระบวนการพัฒนาและตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบ ประกอบด้วย (1) การประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (2) การประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (3) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน (4) การสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมของชุมชน

ผลการประเมินรูปแบบมีผลการประเมินรูปแบบในภาพรวมมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D.=0.23) รองลงมา คือ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D.=0.25) มีความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D.=0.27) และมีความเป็นไปได้

อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.55$, S.D.=0.26) ตามลำดับ และผลการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบในภาพรวมมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$, S.D.=0.27) รองลงมาคือ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.55$, S.D.=0.27) มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50$, S.D.=0.29) และมีความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.45$, S.D.=0.31) ตามลำดับ

3. ผลการนำรูปแบบการบริหารโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนนครขอนแก่นไปใช้ พบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.72$, $\sigma = 0.43$) 2) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$, $\sigma = 0.48$) 3) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นร้อยละ 10.69 และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สูงขึ้น ร้อยละ 0.28 และ 4) ชุมชนมีส่วนร่วมทั้งในด้านภาวะผู้นำ ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม และด้านโครงสร้างการพัฒนาชุมชน ซึ่งมีศักยภาพในการพัฒนาสู่ต้นแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ยั่งยืน

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนนครขอนแก่น พบว่า ในภาพรวมมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.59$, $\sigma=0.34$) รองลงมา คือ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.58$, $\sigma=0.35$) มีความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.55$, $\sigma=0.37$) และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.52$, $\sigma=0.36$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Title: Administration Model Using Professional Learning Community to Promote Active Learning Management at Nakhon Khon Kaen School Mueang District, Khon Kaen Province.

Researcher: Mr. Aphichat Unkerd

School : Nakhon Khon Kaen School

Research Year: 2020-2022

Abstract

This research aimed to: 1) investigate the problems and needs related to the administration using a Professional Learning Community (PLC) to promote active learning management at Nakhon Khon Kaen School, 2) create an administration model utilizing PLC to enhance active learning management at Nakhon Khon Kaen School, 3) implement the developed administration model at Nakhon Khon Kaen School, and 4) evaluate its effectiveness at Nakhon Khon Kaen School. The study employed a Research and Development (R&D) methodology. The target groups consisted of 100 teachers and 2,053 secondary students (grades 1-6) from Nakhon Khon Kaen School during the 2021 academic year. The research instruments included: 1. a document analysis record form, 2. a questionnaire on administrative problems at Nakhon Khon Kaen School 3. an interview form for identifying administrative needs, 4. the developed PLC-based administration model at Nakhon Khon Kaen School, 5. a manual for implementing the model at Nakhon Khon Kaen School, 6. a focus group discussion record form, 7. evaluation forms for the model and its manual, 8. evaluation forms for the manual, 9. an assessment tool for teachers' active learning plans at Nakhon Khon Kaen School, 10. an evaluation form for teachers' active learning competencies, 11. records of students' academic achievements and desirable characteristics, 12. an interview form on community participation. Statistical tools including percentage, mean, and standard deviation for data analysis.

Research Findings:

1. Problems and Needs Analysis: The overall administrative problems at Nakhon Khon Kaen School were rated at a moderate level ($\bar{X} = 2.60$, S.D. = 0.39). Among specific aspects, academic administration had the highest mean score ($\bar{X} = 2.69$, S.D. = 0.40), followed by general administration ($\bar{X} = 2.62$, S.D. = 0.38),

and personnel administration ($\bar{X} = 2.55$, S.D. = 0.39). The lowest mean was found in plan and budget administration ($\bar{X} = 2.54$, S.D. = 0.39). The school expressed a strong need for systematic and efficient management across all areas, particularly in enhancing teachers' competencies in active learning management, providing essential resources, and fostering a culture of knowledge-sharing within the organization.

2. Development of the Administration Model: The proposed PLC-based administration model comprised of five key components: 1) Principles: Grounded in PLC concepts to promote collaborative learning and active teaching practices among teachers through hands-on activities. 2) Objectives: (1) To improve teachers' active learning plans, (2) to improve teachers' and competencies, (3) to enhance students' academic performance and desirable attributes, and (4) encourage community involvement. 3) Content: Defined (1) roles for administrators, (2) roles of teachers, (3) operational guidelines based on six PLC components; and (4) success factors for implementation. 4) Process: Four steps—(1) appointing a development committee; (2) planning development initiatives; (3) establishing PLCs; and (4) supervising, monitoring, and evaluating outcomes. 5) Evaluation: Assessment methods included (1) evaluating teachers' active learning plans and (2) evaluating teachers' active learning competencies, (3) comparing students' academic achievements before and after implementation, and (4) analyzing community participation feedback.

Model Evaluation: Overall evaluations indicated that the model was highly beneficial ($\bar{X} = 4.65$, S.D.=0.23), appropriate ($\bar{X} = 4.60$, S.D.=0.25), accurate ($\bar{X} = 4.55$, S.D.=0.27), and feasible ($\bar{X} = 4.55$, S.D.=0.26). Similarly, the manual received high ratings for usefulness ($\bar{X} = 4.62$, S.D.=0.27), appropriateness ($\bar{X} = 4.55$, S.D.=0.27), feasibility ($\bar{X} = 4.50$, S.D.=0.29), and accuracy ($\bar{X} = 4.45$, S.D.=0.31).

3. Implementation Results: The application of the model yielded significant improvements: 1) Teachers' active learning plans were rated as highly appropriate ($\mu = 4.72$, $\sigma = 0.43$). 2) Teachers' competencies in active learning management reached a high level ($\mu = 4.63$, $\sigma = 0.48$). 3) Students demonstrated improved academic performance and desirable characteristics. 4) Community participation was evident in leadership development, professional growth initiatives, team collaboration, shared vision creation, and structural support for sustainable PLCs.

4. Model Evaluation: Overall evaluations indicated that the model was highly beneficial ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.36$), appropriate ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.35$), accurate ($\mu = 4.55$, $\sigma = 0.37$), and feasible ($\mu = 4.52$, S.D.=0.36)

Keywords: Administration Model; Professional Learning Community; Active Learning Management